

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudců JUDr. Michala Fridricha a JUDr. Ivany Placek v právní věci žalobce: F██████ H██████, nar. ██████████, bytem v ██████████ zast. JUDr. Janem Hájkem, advokátem, se sídlem Masarykova 1120/43, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, IČO 00025429, o zaplacení **2.000.000 Kč s příslušenstvím**, k odvolání účastníků proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22.7.2015, č. j. 14C 199/2014-182,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé a v zamítavých výrocích o věci samé ohledně 224.800 Kč s přísl. a 1.500.000 Kč s přísl. **potvrzuje.**
- II. Ve výroku o náhradě nákladů řízení se rozsudek soudu I. stupně **mění tak**, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 21.356,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Jana Hájka.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem uznal soud I. stupně žalovaného povinným zaplatit žalobci zadostiučinění za nemajetkovou újmu (za výkon vazby) ve výši 255.200 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % od 3.6.2014 do zaplacení a na náhradě nákladů řízení 50.695 Kč a ohledně 224.800 Kč s přísl., 1.500.000 Kč s přísl. a 20.000 Kč s přísl. žalobu zamítl. Žalobce se domáhal celkem 2 mil. Kč s přísl. z titulu zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež mu měla vzniknout v důsledku trestního stíhání, které skončilo pravomocným zproštěním obžaloby, a v jehož rámci byl omezen na osobní svobodě vazbou.

Účastníci učinili nesporným průběh a výsledek trestního stíhání i skutečnost, že žalobce u žalovaného předmětný nárok uplatnil dne 2.12.2013. Soud I. stupně dále zjistil, že usnesením (PČR) ze dne 19.9.2010 bylo zahájeno trestního stíhání F. H. pro zvlášť závažný zločin loupeže podle § 173 odst. 1, 3 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (s konstatováním, že je na útěku na neztotožněném místě v). Usnesením Městského soudu v Praze sp. zn. ze dne byl obžalovaný F. H. vzat do vazby z důvodů uvedených v § 67 písm. a) trestního řádu se započítáním vazby ode dne od 14:50 hodin. Podle odůvodnění usnesení byl žalobce (obžalovaný) dne na základě příkazu k zatčení ze dne zatčen na mezinárodním letišti V rámci vazebního zasedání obžalovaný poukazoval na to, že pobytem v zahraničí se trestnímu řízení nevyhýbal, místo jeho pobytu bylo orgánům činným v trestním řízení známo a důvodem, proč cca před 6 lety opustil ČR, nebyla obava z trestního stíhání, ale rozchod s partnerkou a touha pobývat v zahraničí, kde navázal nový partnerský vztah. Zdůraznil též, že s projednávanou trestnou činností nemá nic společného. Rozsudkem Městského soudu v Praze sp. zn. ze dne 20.6.2012 byl žalobce uznán vinným zvlášť závažným zločinem loupeže dle § 173 odst. 1, 3 tr. zákoníku a odsouzen k 10 letům trestu odnětí svobody nepodmíněně. Po zrušení tohoto rozsudku v důsledku jeho odvolání byl rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. ze dne zproštěn obžaloby podle § 226 písm. c) tr. ř. neboť nebylo prokázáno, že skutek, který mu byl kladen za vinu, spáchal. Usnesením sp. zn. ze dne byl podle § 71 odst. 2 písm. a) trestního řádu propuštěn z vazby na svobodu. Z výpovědi žalobce bylo zjištěno, že Českou republiku neopustil v souvislosti s trestním stíháním, odjel 6 let po předmětné události a neměl potuchy o tom, že by měl být vyšetřován.

Odjel z republiky za novým životem, rozešel se se svou tehdejší přítelkyní, pobýval v [REDAKCE] a v [REDAKCE] ale jeho cílem bylo odjet do tepla. Odjel tedy do [REDAKCE], kde se seznámil s matkou svojí dcery, postavili si domek, měl tam dobrou práci a výdělek. Mezitím se občas vracel do ČR, kde podstoupil stomatologická ošetření a absolvoval lékařské prohlídky. O svém trestním stíhání se dozvěděl až rok před svým zadržením. V této souvislosti byl přepaden policejním komandem v domě, kde bydlel s přítelkyní a dcerou, které z toho mají dodnes trauma. V ČR měli problémy i jeho rodiče i starší děti z mediálního tlaku, v [REDAKCE] se o něm psalo, že zabil [REDAKCE] přišel tam o majetek, zůstaly mu dluhy a jeho přítelkyně s dcerou skončily na ulici. V ČR byl vzat do vazby, jeho spoluvězeň nebyl úplně psychicky v pořádku, měl z něho obavy. Stresovala ho též představa náhrady škody [REDAKCE] Kč a to, že neuvidí dcerku, přítelkyně též nevěřila, že ho ještě někdy uvidí. Od začátku přesídlení bydlel na jednom místě, nechal si vystavit nové papíry, občanský průkaz, řidičský průkaz, řádně odváděl daně, byl dárce Červeného kříže, rozhodně se neskrýval, místní policie ho dobře znala. Žádné úřady ho nekontaktovaly, o tom, že je hledán, se dozvěděl od kamaráda, který to četl na internetu. Advokát mu doporučil, aby šel na místní policii, kde mu bylo řečeno, že to má nechat plavat. V [REDAKCE] není velvyslanectví ani konzulát ČR.

Na tomto skutkovém základě soud I. stupně konstatoval, že ve smyslu ustálené soudní praxe odpovídá stát za analogického použití úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, obsažené v §§ 5, 7 a 8 zákona č. 82/1998 Sb., též za škodu (nemajetkovou újmu), způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Žalobce byl obžaloby zproštěn, byl tedy trestně stíhán nezákonně. Oproti tomu soud I. stupně s odkazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 428/05 zdůraznil, že omezení osobnostních práv trestním stíháním je legitimováno veřejným zájmem na ochraně společnosti před pachateli trestné činnosti a dovodil, že k satisfakci nemateriální újmy žalobce, vzniklé předmětným trestným stíháním (mimo vykonanou vazbu), stačí již žalovaným provedené konstatování porušení práva. Žalobci přiznal peněžní náhradu pouze za vykonanou vazbu v rozsahu 319 dní v částce 800 Kč za den za použití judikatorně dovozovaného rozpětí 500-1500 Kč za den vazby. Konstatoval, že nebylo zjištěno, že by si vazbu přivodil žalobce vlastním přičiněním, neboť pobýval na území [REDAKCE] legálně daleko dříve, než bylo proti němu dne 19.9.2010 zahájeno trestní stíhání (z usnesení o zahájení trestního stíhání vyplývá povědomost orgánů činných trestním řízením, že žalobce pobývá v [REDAKCE] na neznámém místě). Žalobce tak v době opuštění ČR nevěděl, že je proti němu vedeno trestní stíhání, které v té době ani nebylo zahájeno. Poté, co se o trestním stíhání dozvěděl, jednal na radu advokáta

a z okolnosti, že nečinil kroky k návratu do ČR, nelze dovozovat vyhýbání se trestnímu stíhání. K vazbě žalobce by jistě došlo, i kdyby se do ČR sám vrátil, neboť v usnesení sp. zn. [REDAKCE] ze dne 18.7.2012 je konstatováno, že obžalovaný má v návaznosti na několikaletý pobyt v [REDAKCE] již jisté vazby (partnerku, dítě), na rozdíl od ČR, kde sice má příbuzné, pevnější vazby ale patrně zpřetrhal a hmotné zázemí v návaznosti na svůj odchod do zahraničí rozprodal. Na základě těchto úvah soud I. stupně žalobci na podkladě § 31a zák. č. 82/98 Sb. přiznal na náhradu nemajetkové újmy za vykonanou vazbu ve výši 255.200 Kč s úrokem z prodlení ode dne 3.6.2014, kdy uplynula lhůta 6 měsíců od uplatnění nároku u žalovaného, v níž byl povinen nárok vypořádat. Ohledně zbylého žalobního nároku žalobu zamítl, včetně částky 20.000 Kč, požadované z titulu nepřiměřené délky trestního řízení, neboť dovedl, že délka trestního stíhání žalobce, trvajících od 19.9.2010 do [REDAKCE], necelé 3 roky, nebyla nepřiměřená. Žalobci přiznal podle § 142 odst. 1 o. s. ř. náhradu účelně nákladů řízení, sestávající z odměny advokáta za 4 úkony právní služby po 9.340 Kč (převzetí zastoupení, podání žaloby, 2x jednání u soudu), 4 režijních paušálů náhrady jeho výdajů po 300 Kč, cestovného advokáta z Ústí nad Labem - Praha a zpět osobním vozidlem RZ [REDAKCE] s ujetými 380 km a náhrady za promeškaný čas ve výši 1.200 Kč (12x 100).

Proti rozsudku se včas odvolali oba účastníci řízení. Žalobce ve svém odvolání proti zamítavým výrokům rozsudku ohledně částek 224.800 Kč a 1.500.000 Kč dovozoval, že přiznané zadostiučinění je nedostatečné a zdůraznil s odkazem na nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1976/09, že každé trestní stíhání negativně ovlivňuje život stíhaného, zejména skončí-li způsobem, který potvrdí jeho nevinu. Zásah nezákonného rozhodnutí do života žalobce byl velice intenzivní, zasáhl jeho osobnostní i majetkovou sféru v ČR i v [REDAKCE] nemohl udržovat kontakt se svou rodinou a jeho partnerka a dcera se ocitly v obtížné sociální situaci. Zdůraznil, že se v [REDAKCE] neskrýval, měl tam stále bydliště na jednom místě, byl úřady evidovaný, pracoval a platil daně, žil normální život, narodila se mu dcera a orgány činné v trestním řízení měly možnost ho kontaktovat. V [REDAKCE] není český zastupitelský úřad a žalobce z vlastní iniciativy zjišťoval u místní policie, zda má být k dispozici, odpověď však byla negativní. Žalobce sám k vazbě žádný důvod nezavdal a soud I. stupně neodůvodnil, proč mu v rámci judikatorně dovozovaného rozpětí přiznal za její výkon pouze 800 Kč denně, namísto částky 1.500 Kč denně. Odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadené výroky rozsudku soudu I. stupně změnil a přiznal mu shora uvedené částky s příslušenstvím.

Žalovaný se odvolal proti vyhovujícímu výroku rozsudku a výroku o náhradě nákladů řízení a soudu I. stupně vytkl nesprávné právní posouzení

věci. Setrval na svém stanovisku, že žalobci nepřísluší peněžní zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nezákonného rozhodnutí o vazbě. Zdůraznil, že žalobce se o svém trestním stíhání dozvěděl rok před svým zatčením a měl možnost s orgány činnými v trestním řízení komunikovat. K jeho zatčení a vzetí do vazby došlo po vyhlášení odsuzujícího rozsudku a trestní řízení téměř od počátku probíhalo jako řízení proti uprchlému. Žalovaný dále nesouhlasil s vyšší přiznané náhrady nákladů řízení s poukazem na to, že podle rozhodnutí NS ČR sp. zn. 33Cdo 3378/2013 náleží za úkon právní služby v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy, ve smyslu § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 177/96 Sb. odměna advokáta ve výši 3.100 Kč. Odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadený výrok rozsudku změnil tak, že žalobu zcela zamítne a přiznal mu náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Podle obsahu odvolání uplatnili odvolatelé odvolací důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Odvolací soud proto přezkoumal napadený rozsudek a řízení, které mu předcházelo, v rozsahu, napadeném odvoláním v souladu s § 212 a 212a o. s. ř. a odvolání proti výrokům o věci samé opodstatněnými neshledal.

Nárok žalobce na zadostiučinění za nemajetkovou újmu je založen na okolnosti, že byl v trestním řízení, které proti němu bylo vedeno, obžaloby zproštěn a za analogického použití § 8 zákona č. 82/1998 Sb. je naplněna podmínka existence nezákonného rozhodnutí, jímž se rozumí rozhodnutí o zahájení trestního stíhání (srov. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 1Cz 6/90, rozhodnutí velkého senátu NS ČR sp. zn. 31Cdo 3489/2007 a sp. zn. 31Cdo 2805/2011, rozhodnutí sp. zn. 25Cdo 4768/2007). Nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu je upraven v § 31a zák. č. 82/98 Sb. a vzniká za předpokladu nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu. Žalobci zcela nepochybně vznikla nemajetková újma z nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. Není sporu o tom, že v případě trestního řízení jde o věc typově významnou pro osobu obviněného, která negativně ovlivňuje a zatěžuje jeho osobní život. (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 590/08, nález sp. zn. I. ÚS 554/05, nález sp. zn. I. ÚS 2511/13). Z uvedeného vyplývá, že trestní řízení samo o sobě představuje natolik zásadní negativní zásah do života obviněného, zatěžující jeho osobní život, že pro reparaci jeho následků v osobnostní sféře zpravidla nebude pouhé konstatování porušení práva ve smyslu § 31a odst. 2 věta první zák. 82/98 postačovat. Žalobce konstruoval jako samostatný nárok zadostiučinění za nemajetkovou újmu za vykonanou vazbu, ten však nemá bez dalšího v ustanoveních zákona č. 82/98 Sb. oporu. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona upravuje toliko nárok na náhradu škody, způsobené rozhodnutím o vazbě při (mimo jiní) zproštění obžaloby, nikoliv nárok na náhradu nemajetkové újmy. Odvolací soud v této

souvislosti zdůrazňuje, že uvalení vazby na osobu obviněnou z trestného činu samo o sobě nezákonným rozhodnutím není, pokud je učiněno v souladu s trestním řádem. Vazba neztrácí svou zákonnou kvalitu tím, že osoba obviněná a později obžalovaná z trestného činu byla nakonec obžaloby zproštěna proto, že nebylo prokázáno, že skutek spáchala. Jestliže zákon č. 82/1998 Sb. zakládá v § 9 odst. 1 odpovědnost státu za škodu způsobenou vedle nezákonného též zákonným rozhodnutím o vazbě, pokud byl obžalovaný později zproštěn obžaloby, poskytuje vyšší zákonný standard ochrany práv (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 596/02). V daném případě nelze vazbu žalobce považovat za nezákonnou, neboť o ní bylo rozhodnuto v souladu s § 68 tr. řádu při naplnění důvodů podle §67 písm. a) tr. řádu za situace, kdy se žalobce jako obžalovaný trvale zdržoval v cizině. Žalobci tak nemohl ve smyslu § 31a zák. č. 82/98 Sb. vzniknout mimo rámec nároku na zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání zvláštní nárok na takové zadostiučinění za výkon vazby. Z tohoto důvodu není pro existenci jeho nároku zásadně významné, zda si vazbu zavinil sám, jak prosazuje žalovaný, tato okolnost může mít význam jen pro hodnocení okolností trestního stíhání při posuzování výše zadostiučinění.

Nemá-li žalobce (samostatný) nárok na zadostiučinění za výkon vazby, neznamená to, že by omezení jeho osobní svobody nemělo být vzato v úvahu při posuzování formy a výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu vznikla samotným trestním stíháním. S úvahou soudu I. stupně, že dostatečnou satisfakcí žalobci za předmětné trestní stíhání je konstatování porušení jeho práva (nebýt stíhán jinak, než ze zákonných důvodů), která ani není dostatečně odůvodněna, se odvolací soud neztotožnil. Při úvaze o výši zadostiučinění v peněžní formě podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/98 Sb. je ve smyslu judikatury NS ČR (rozhodnutí sp. zn. 30Cdo 2256/2011, sp. zn. 30Cdo 2813/2011, publikované pod č. 122/12 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) podstatná 1) povaha trestní věci a v jejím rámci zejména hrozba trestního postihu, 2) délka trestního řízení, 3) následky způsobené v osobnostní sféře poškozeného. Vedle toho je namíste přihlídnout i k okolnostem konkrétního trestního stíhání, zejména k okolnostem vydání usnesení o jeho zahájení nebo vydání tohoto usnesení předcházejícím. V daném případě byl žalobce stíhán relativně krátce, avšak pro závažný trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 a 3 tr. zák., za který mu hrozil vysoký trest odnětí svobody (ten mu byl také prvním odsuzujícím rozsudkem v trvání deseti let udělen). Nejzávažnějším následkem trestního stíhání v osobnostní sféře žalobce bylo omezení jeho osobní svobody vazbou trvající od [redacted] do [redacted]. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že žalobci nelze přičítat zavinění této vazby jeho vlastním jednáním. Je skutečností, že vzetí žalobce do vazby bylo, jak vyplývá z usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. [redacted] ze dne 18.7.2012, mimo ohrožení vysokým trestem odnětí svobody

opodstatněno jeho pobytem v zahraničí, aniž by byla orgánům činným v trestním řízení známo jeho konkrétní místo bydliště. Žalobce však neopustil ČR v reakci na zahájení trestního stíhání, ale již několik let předtím a v místě svého pobytu se neskrýval, neboť tam byl bez obtíží zadržen tamní policií. Výlučné zavinění vazby z jeho strany nelze dovozovat z toho, že po získání informace o svém trestním stíhání s orgány činnými v trestním řízení nespolupracoval a nesdělil jim z vlastní iniciativy místo svého pobytu, potažmo, že se nevrátil do ČR. Na druhé straně tento nedostatek spolupráce k jeho vzetí do vazby jistě přispěl. Ostatní následky trestního stíhání jsou oproti omezení osobní svobody žalobce podružné a spočívají především ve stresujícím vlivu trestního stíhání na osoby žalobci blízké. Žalobcův případ byl v ČR široce medializován, nicméně žalobce ani netvrdil, že by jemu osobně tato medializace způsobila nějakou zásadní obtíž. Nelze nezmínit ani okolnosti zahájení trestního stíhání žalobce, k němuž přispěl způsob jeho života a jeho vazby na osoby s kriminální minulostí. Žalobce sám na druhé straně je osobou soudně netrestanou a tudíž bezúhonnou. Peněžní částka zadostiučinění, k níž dospěl soud I. stupně za použití judikaturních závěrů o výši odškodnění za výkon vazby (srov. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 2357/2010), se s ohledem na uvedené skutečnosti jeví odpovídající satisfakcí za obtíže, které žalobci předmětné nezákonné trestní stíhání způsobilo. Odvolací soud proto napadené výroky rozsudku soudu I. stupně o věci samé podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

Opodstatněným shledal odvolací soud odvolání žalovaného proti výroku o náhradě nákladů řízení. Soud I. stupně správně přiznal tuto náhradu v plné výši žalobci, neboť přiznání jakékoliv satisfakce za nemajetkovou újmu je třeba hodnotit obdobně jako plný procesní úspěch ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. (srov. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30Cdo 2707/2013). Při úvaze o výši odměny advokáta za úkon právní služby se však odvolací soud přidržel rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30Cdo 3378/2013, v němž tento soud formuloval a odůvodnil závěr, že odměna advokáta za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup či nezákonné rozhodnutí ve smyslu zákona č. 82/98 Sb., se vypočte z tarifní hodnoty stanovené podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 177/96 - advokátní tarif (neboť jde kompenzaci za zásah do osobnostních práv poškozeného). Žalobci proto náleží na náhradě nákladů řízení za řízení před soudem I. stupně odměna advokáta za čtyři úkony právní služby po 3.100 Kč s náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za úkon, dále ve smyslu § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada nákladů cestovních výdajů ve výši 2.850 Kč, náhrada za promeškaný čas podle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu v rozsahu 12 půlhodin po 100 Kč a 21 % DPH z celkové částky 17.650 Kč, celkem 21.356,50 Kč. Odvolací soud proto výrok o náhradě nákladů řízení za použití § 221a o. s. ř. v tomto smyslu změnil co do výše

přiznané náhrady. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť v odvolacím řízení neměl žádný z účastníků převažující procesní úspěch.

Proti tomuto rozsudku **je** za podmínek § 237 o. s. ř. přípustné dovolání, které lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

V Praze dne 10. prosince 2015

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Schmidtová